

Dagligt bombarderes vi med nyheder om, hvordan tingene står til i verden; Nyheder, som er ridset binært op i sort/hvide fortællinger om velstand/fattigdom, krig/fred, mænd/kvinder m.v. Denne bog griber fat i 13 overordnede emner, som vi gennem de sidste mange år har lagt øre til. Det breder sig fra klimaforandringer til skellet mellem rig og fattig (hvis der da er et...).

Bogen udfordrer gennem 370 siders facts, diagrammer, statistikker og eksemplificeringer, hvordan vi selv i den mest lærde del af verden, egentligt ikke er meget klogere end en flok chimpanser, når det kommer til at forstå verden. Med humoren i baghånden formår forfatteren at beskrive de gængse antagelser hos forskellige individer sammenholdt med svarraten hos en gennemsnitlig chimpanseflok. Han konfronterer læseren med antagelse på antagelse, og det bliver i løbet af ganske få sider tydeligt, at man må lægge sine forforståelser til side og suge til sig, hvis man skal blive klogere.

Med vendinger som "gap-instinktet", "negativitets-instinktet", "frygt-instinktet" og deslige normaliserer forfatteren dog samtidig den menneskelige bevægelse mod de dårlige nyheder og erindringen om, at det var bedre "dengang jeg var ung". Man kommer som læser til at trække på smilebåndet over sin egen uvidenhed, hvilket må siges at være en kunst i sig selv at kunne skabe en sådan reaktion fra forfatterens side. Det er en særdeles velskrevet og tilgængelig bog, som henvender sig til et blandet publikum, og det er et absolut forfriskende indspark i en hverdag, der til tider kan virke håbløst på vej ud med badevandet.

Forfatteren definerer *factfulness* i afrundingen af hvert kapitel. Et eksempel er definitionen "...at genkende formodningen om, at en linje bare fortsætter med at være lige, og at huske, at disse linjer er sjældne i virkeligheden" (s. 115), hvilket giver rigtig god mening, når man har læst sig gennem kapitlet, der omhandler "lige linje-instinktet". På lignende vis opfordres læseren til at forholde sig kritisk og faktabaseret til enhver information, vedkommende modtager, hvilket eksemplificeres gang på gang i bogen. Et eksempel herpå er, at det rent faktisk kun er 0,000025 procent af alle passagerfly, som er involveret i ulykker med dødelig udgang. Det er de dødelige eksempler, vi eksponeres for. Det svarer til ti ud af 40 millioner passagerfly (s. 129).

Forfatteren åbner på en let tilgængelig måde op for en kritisk statistisk tilgang til de mange antagelser, man selv besidder, og som man eksponeres for hver dag. I et fordøjeligt sprog med rigelige mængder af eksempler, tager han os med gennem sit livsprojekt, nemlig at skabe større factfulness i verden.

Forfatteren af bogen døde af kræft undervejs i skriveprocessen, og bogen er således den sidste af hans mange publikationer. Jeg vil varmt anbefale bogen til alle og enhver. Den er tiltrængt i disse dages masseeksponering over for sensationsoverskrifter og dommedagsprofetier. Bogens titel siger det rigtig godt: Factfulness, 10 grunde til at vi misforstår verden – og hvorfor den er bedre end vi tror.

*Af Dea Henriette Franck, cand.psych.aut, specialist i arbejds- og organisationspsykologi
Kvalitets- og forbedringschef på psykiatrisk center Sct. Hans og indehaver af Psykolog Dea Franck*

